

DRAGSHOLM SLOT

Jarlen af Bothwell

James Hepburn - 4. Jarl af Bothwell (1536-1578)

James Hepburn var en skotsk højadelsmand - søn af storadmiral Patrick Bothwell, der døde, da James var blot 20 år gammel. Han arvede faderens titel som Jarl af Bothwell og Storadmiral af Skotland. Han blev som den mægtigste af kongens vasaller i syd befalingsmand over Skotlands grænse til England. I disse år (1556-8) førte den franske Maria af Guise på vegne af sin datter, Maria II Stuart krig mod England. Krigen kæmpedes for at afgøre, hvem der var den retmæssige tronarving til den engelske trone - Maria Stuart eller Elizabeth.

Skotland blev støttet af Frankrig, mens England støttedes af Spanien - en alliance skabt via giftermålet ml. Mary Tudor og Filip af Spanien. Trods religionsfællesskabet kæmpede Frankrig og Spanien en række krige gennem 1500-tallet. Krigerne var magtkampe mellem den franske kongeslægt Medicierne og den europæiske fyrsteslægt Habsburgerne. Maria af Guise havde franske tropper, men de egnede sig kun til regulær krig og ikke til grænsekrigens guerilla-taktik. Her udmærkede Jarlen af Bothwell sig. I 1558 blev han udnævnt til Lieutenant of the Borders. Da er han 23 år gammel.

Bothwell var i Tyskland i 1660, hvor Maria af Guise døde. Her var han blandt andet for at søge dansk flådestøtte til krigen mod England. I København mødte han Anna Tronsen - datter af en norsk admiral, der var flyttet til København og havde fået lovet jord af den danske konge for at arbejde for ham. Maria af Guises død var et hårdt slag for Hepburn, der dermed mistede støtte i Skotland og en vigtig reference til alliancer på det europæiske kontinent.

Det er muligt, at James Hepburn ikke flygtede fra Anna, men forlod hende midlertidigt da han ikke kunne tage hende med til Frankrig, hvor han skulle søge om at få tab if. med krigen for Maria af Guise dækket. Maria II Stuart var på dette tidspunkt dronning i Skotland og gift med den unge Frans II, der dog døde ung i 1560. Desuden var hun i slægt med Tudor gennem sin farmor Margareth Tudor, der er datter af engelske Henrik 7. Da Frans II og - ikke længe efter moderen - Maria af Guise dør, var Maria ikke længere del af den franske plan for Europæisk magt og hun tog til Skotland, hvor reformationen netop er blevet gennemført.

Maria giftede sig i 1565 med Lord Darnley. Darnley tilranede sig for meget magt over den skotske adel, der havde været vant til en svag konge - og store dele af adelen gik sammen om at ville myrde Darnley. James Hepburn er med her og har foruden Marias tillid også en plan for sin egen magt. Darnley myrdedes 1567. Bothwell snød adelen og tvang dem til at underskrive en troskabserklæring kort efter mordet. Et par måneder efter mordet på Darnley giftede James sig med Maria, hvilket vakte stor forargelse. Folkets nyvundne protestantiske moral dømte James som skyldig i mordet og Maria Stuart som delagtig - muligvis tilskyndet dertil af den øvrige

skotske adel. Bothwell gjorde som Darnley og begrænsede adgang til Dronningen – symbolet på magten. Skotland var på vej mod borgerkrig.

I Sommeren 1567 stod Jarlen af Bothwell og Maria Stuarts hære overfor adelens hær ud for Edinburgh. Maria undgik borgerkrig og blodsudgydelser ved at frasige sig tronen og overgive sig til adelen. Sønnen James 6 (senere gift med Fr II's datter Anne) udråbtes til konge i juli 1567. Bothwell flygtede til Orkney og med skib mod øst – muligvis på vej til Frankrig for at søge støtte. Imidlertid blæste han ud af kurs og blev taget ind til Bergen af det danske orlogsskib, Bjørnen. Efter tilfangetagelsen i Bergen og en efterfølgende retssag blev Hepburn i slutningen af september 1567 bragt til Danmark og herfra til Malmøhus, hvor han sad som kongens fange. Her forhandlede Jarlen af Bothwell om sin frihed og støtte til krigen mod den skotske adel og lovede bl.a. tilbagelevering af Shetland og Orkney øerne, som var blevet pantsat if. med Margrethe Is giftermål med James III, mod frit lejde til Frankrig.

Den danske konge Frederik II stod midt i Den nordiske Syvårskrig om retten til at føre det svenske våben i flaget. Frederik havde god brug for forbundsfæller i krigen mod Sverige. Blandt allianceparterne var Lübeck og Polen. Frederik II stod imidlertid i et svært dilemma. Skulle han udlevere Jarlen til Frankrig og derved forsvare sin fyrstelige ære og slægtskabet med Maria Stuart? Ja måske, men samtidig var han afhængig af støtte fra nordtyske protestantiske fyrster. Disse ville sandsynligvis ikke se mildt på et samarbejde med en katolsk konge. En anden mulighed var at udlevere Hepburn til Skotland og derved sikre forsyningen af skotske lejesvende til krigen mod Sverige. Kongen fik imidlertid hjælp til at træffe den svære afgørelse. Omkring 1572 ophævede Maria Stuart sit ægteskab med Hepburn og nyheden om Bartholomæusnatten i Paris nåede Danmark. Herefter behøvede Frederik II ikke længere at medregne sit slægtskab med Maria Stuart og har nok ikke ment, at han skyldte den franske konge noget. Hepburn var ligeledes ikke længere en vigtig brik i det skotske magtspil, hvormed det var nemmere at træffe en beslutning.

Jarlen af Bothwell skulle skaffes af vejen, men Frederik ønskede dog ikke at henrette ham. I stedet er afsendelsesordren fra Malmøhus til Dragsholm Slot det sidste denne verden hører til den levende James Hepburn. Her ventede ham ingen fine forhold og ingen mulighed for frigivelse. Han var en glemt mand, der kun havde døden at vente på. Den fandt ham i april 1578 og Hepburns afsjælede legeme bragtes til kirken i Fårevejle.

Da man åbnede hans kiste første gang i 1868 fandt man et meget velbevaret lig, men herefter gik Hepburns legeme i stærkt forfald og lå i en periode frem til 1973 til offentligt skue under glaslåg. En henvendelse fra Hepburn-slægten fik den netop tiltrådte Margrethe II til at lægge ham i en zinkforet kiste og sætte denne i en egetræssarkofag. Dette kan opleves i Fårevejle kirke.

Hepburns historie kan høres på Dragsholm Slot.